

ZESTAW EGZAMINACYJNY JĘZYK POLSKI

II ETAP EDUKACYJNY SZKOŁA PODSTAWOWA Klasa VI

.....

imię i nazwisko ucznia

.....

dzień - miesiąc - rok
przeprowadzenia egzaminu

Bajki uczą prawdy o życiu

Tekst 1

Ignacy Krasicki „Lew pokorny”

Źle zmyślać, źle i prawdę mówić w pańskim dworze.
Lew, chcąc wszystkich przeświadczyć¹ o swojej pokorze,
Kazał się jawnie ganić². Rzekł lis: „Jesteś winny,
Boś zbyt dobry, zbyt łaskaw, zbyt dobroczynny”.
Owca widząc, że kontent³, gdy liszka⁴ ganiła,
Rzekła: „Okrutnyś, żarłok, tyran”. – Już nie żyła.

Ignacy Krasicki, *Bajki*, wybór i oprac. Paweł Bukowiec, „Zielona Sowa”,
Kraków 2003, s. 34.

¹ przeświadczyć – przekonać

² ganić -krytykować

³ kontent – zadowolony

⁴ liszka – lis

1. Powyższa bajka pokazuje, że

- A. szczerść jest konieczna, aby utrzymać swoją pozycję.
- B. szczerść w pewnych sytuacjach nie popłaca.
- C. względami cieszą się tylko osoby szczerze.
- D. bycie szczerym przynosi korzyści.

2. Morał tej bajki

- A. jest zawarty w trzecim wersie.
- B. nie ma związku z treścią utworu.
- C. pojawia się w ostatnim wersie.
- D. nie jest wyłożony wprost.

3. Określenia, opisujące prawdziwą naturę lwa z przytoczonej powyżej bajki to

- A. *dobrze znoszący krytykę, wyrozumiały*
- B. *okrutny, niepohamowany w jedzeniu.*
- C. *łaskawy, dobroczynny kontent, pokorny.*
- D. *okrutny, pragnący pochwał, przekonany o swojej wyjątkowości*

4. W bajkach lis (liszka) oznacza

- A. *głupca.*
- B. *spryciarza.*
- C. *filozofa.*
- D. *mędrca.*

5. Wyjaśnij w kilku zdaniach, czego uczą nas bajki. Wykorzystaj w swoim tekście wybrane wyrazy z ramki.

uczą, wskazują, krytykują, bawią, zachęcają, oceniają, ganią, wady, skłonności, zachowania, cechy, wartości, przywary, czyny, postawy, moral, pouczenie, zasady, postępowanie, bohaterowie, zwierzęta, rośliny, zjawiska, ludzkie, uosabiają

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tekst II

Bajka jest jednym z najstarszych gatunków literackich. [...] Starożytność przekazała nam dwa [...] nazwiska twórców bajki, niewolnika greckiego **Ezopa** i pochodzącego z Indii **Pilpaja**. [...]

Złotą epoką w dziejach bajki stały się wieki XVII i XVIII. Reprezentatywne nazwiska w literaturze europejskiej to przede wszystkim odnowiciel gatunku **Jean de La Fontaine** [żan de la fąten] (1621–1695), pisarz francuski, i **Gotthold Lessing** (1729–1781), pisarz niemiecki. [...]

Czym jest bajka? Jest krótką, prosto ujętą opowieścią o ludziach, zwierzętach lub przedmiotach, wskazującą pewne wzory zachowania jako przykłady dla pouczenia czytelnika. Ze szczególnym upodobaniem bajkopisarze wszystkich czasów korzystali z potraktowanych symbolicznie postaci zwierzęcych, takich jak lew, lis albo osioł. Zachowanie tych zwierząt to odpowiednik pewnych ludzkich cech.

Dorobek **Ignacego Krasickiego**, polskiego bajkopisarza zawarty był w dwóch zbiorach: pierwszy z nich to *Bajki i przypowieści* (1779 r.), drugi – *Bajki nowe* (1802 r.). [...] Zainteresowanie bajką, której celem jest pouczenie czytelnika – to właściwość epoki oświecenia, w której przyszło żyć Krasickiemu.

Włodzimierz Maciąg, *O daremności naszych działań – „Bajki” Ignacego Krasickiego* [w:] *Arcydzieła literatury polskiej. Interpretacje*, t. 1, pod red. Stanisława Grzeszczuka i Anny Niewolak-Krzywdy, Krajowa Agencja Wydawnicza, Rzeszów 1987, s. 112–115.

6. Siedemnastowiecznym autorem bajek był

- A. Ezop.
- B. Ignacy Krasicki.
- C. Jean de La Fontaine.
- D. Gotthold Ephraim Lessing.

7. Zadaniem tekstu II jest

- A. rozbawienie czytelnika.
- B. poszerzenie wiedzy odbiorcy.
- C. wprowadzenie czytelnika w błąd.
- D. zwrócenie uwagi na język artykułu.

8. Według autora tekstu właściwością literatury oświecenia było

- A. ośmieszenie zachowań dworu.
- B. dążenie do pouczenia czytelnika.
- C. zachęcenie do naśladowania mód.
- D. zapewnienie czytelnikowi rozrywki.

Tekst III

Ignacy Krasicki

„**Wół minister**” – „Bajki i przypowieści”

Kiedy wół był ministrem i rządził rozsądnie (1),
Szły, prawda, rzeczy z wolna, ale szły porządnie.
Jednostajność (2) na koniec monarchę znudziła;
Dał miejsce woła małpie lew, bo go bawiła.
Dwór był kontent, kontenci poddani — z początku;
Ustała wkrótce (3) radość — nie było porządku.
Pan się śmiał, śmiał minister, płakał lud ubogi.
Kiedy więc coraz większe (4) nastawały trwogi,
Zrzucono z (5) miejsca małpę. Żeby złemu radził,
Wzięto lisa: ten (6) pana i poddanych zdradził.
Nie osiedził się zdrajca i ten, który bawił:
Znowu wół był ministrem i wszystko (7) naprawił.

9. Który z bohaterów tej bajki jest pokazany pozytywnie?

- a. Król, bo umiał zmieniać doradców.
- b. Małpa, bo wszyscy się cieszyli, gdy była ministrem.
- c. Wół, bo rządził rozsądnie.
- d. Lis, bo złemu zaradził.

10. Nazwij cechę woła, która spowodowała, że na koniec to on okazał się najlepszym z ministrów.

.....

11. Nazwij podkreślone w bajce „**Wół minister**” części mowy.

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....
- (6).....
- (7).....

12. Poniższe zdania przekształć tak, aby zamienić czasowniki w stronie czynnej na stronę bierną.

Małpa zajmowała stanowisko ministra.

.....
.....
.....
Lis oszukał pana i poddanych.
.....
.....
.....

13. Wypisz z wiersza dwa czasowniki w formie nieosobowej.
.....
.....

14. W każdej z poniższych par podkreśl czasownik dokonany.

iść - dojść
znudziła - nudziła
rzucono - zrzucano
wziąć - brać

15. Wskaż podmiot, orzeczenie i wyrazy określające w zdaniu:

Dał miejsce woła małpie lew.